

RETTENS DOM (Tredje Afdeling)

13. februar 2003 *

I sag T-333/01,

Karl L. Meyer, Uturoa (Fransk Polynesien), ved avocat J.-D. des Arcis, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved M.-J. Jonczy og B. Martenczuk, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

angående en påstand om erstatning for det tab, sagsøgeren hævder at have lidt som følge af de tjenstlige fejl, Kommissionen hævdes at have begået i forbindelse med anvendelsen af afgørelserne om de oversøiske landes og territoriers associering,

* Processprog: fransk.

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, K. Lenaerts, og dommerne J. Azizi og M. Jaeger,

justitssekretær: assisterende justitssekretær B. Pastor,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 23. oktober 2002,

afsagt følgende

Dom

OLT's associering med Fællesskabet

- ¹ I medfør af EF-traktatens artikel 3, stk. 1, litra r) [efter ændring nu artikel 3, stk. 1, litra s), EF], indebærer Fællesskabets virke associering af de oversøiske lande og territorier (herefter »OLT«) »med henblik på at forøge samhandelen og på at fremme den økonomiske og sociale udvikling i fællesskab«.

- 2 Fransk Polynesien er en del af OLT.

- 3 Med hjemmel i EF-traktatens artikel 136 (efter ændring nu artikel 187 EF) traf Rådet den 30. juni 1986 afgørelse 86/283/EØF om OLT's associering med Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EFT L 175, s. 1, herefter »OLT-afgørelsen af 1986«).

- 4 Rådet traf efterfølgende flere afgørelser om OLT's associering med Fællesskabet. Den 25. juli 1991 traf Rådet således afgørelse 91/482/EØF (EFT L 263, s. 1) og den 27. november 2001 afgørelse 2001/822/EF (EFT L 314, s. 1) (herefter, sammen med OLT-afgørelsen af 1986, »OLT-afgørelserne«).

Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

- 5 Sagsøgeren driver en plantage med tropiske frugter på øen Raiatea i Fransk Polynesien. Med henblik på at finansiere sin virksomhed optog han mellem 1985 og 1989 flere lån hos en lokal bank, Socredo. Banken anvendte en rentesats på mellem 7 og 12% på de pågældende lån.

- 6 Gennemførelsen af lånene gav anledning til tvister, som blev afgjort ved to domme afsagt den 12. maj 1999 af Cour d'appel de Papeete. I den første sag (dom nr. 303) dømte Cour d'appel sagsøgeren til at betale Socredo 537 191 EUR i

medfør af de omtvistede lån. I den anden sag (dom nr. 302) fastslog retten, at Socredo havde begået en faglig fejl, og dømte banken til at betale sagsøgeren 15 093 EUR. Sagsøgeren erklærede sig herefter insolvent, og den 5. maj 2000 blev der indledt akkordforhandlinger vedrørende sagsøgeren efter den forenklede procedure.

- 7 Sagsøgeren fandt, at der med hensyn til hans lån burde have været anvendt en særrentesats på 3%, subventioneret af Den Europæiske Investeringsbank (EIB), og at han således kunne have undgået at blive dømt til at betale 537 191 EUR. Han har derfor anlagt den foreliggende sag mod Kommissionen og Rådet ved stævning registreret på Rettens Justitskontor den 28. december 2001.

- 8 Ved kendelse af 5. juli 2002 afviste Retten sagen, for så vidt som den var anlagt mod Rådet.

- 9 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Tredje Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling. Retten har stillet sagsøgeren et skriftligt spørgsmål, som han besvarede den 29. juli 2002.

- 10 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret Rettens spørgsmål i retsmødet den 23. oktober 2002.

Parternes påstande og anmodning om fremlæggelse af dokumenter

11 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

- Det fastslås, at sagen er begrundet og kan fremmes til realitetsbehandling.

- Det fastslås, at Kommissionen har begået en tjenstlig fejl, der er kendetegnet ved grove tilsidesættelser og ved en ulovlig undladelse med hensyn til Kommissionens forpligtelser vedrørende gennemførelsen af og kontrollen med den korrekte anvendelse af OLT-afgørelserne i Fransk Polynesien.

- Det fastslås, at Kommissionen herved har tilsidesat princippet om god forvaltningsskik og om beskyttelse af den berettigede forventning.

- Det fastslås, at Kommissionen har begået en tjenstlig fejl ved at give ukorrekte oplysninger til Europa-Parlamentet med hensyn til oprindelsen af de midler, sagsøgeren havde lånt af Socredo, og vedrørende sagsøgerens rettigheder som følger af OLT-afgørelserne, der har direkte virkning.

- Det fastslås, at denne tilsidesættelse af Kommissionens forpligtelser har forvoldt sagsøgeren tab, som Kommissionen skal erstatte.

— Sagsøgeren indrømmes en frist på 12 måneder til at opgøre de beløb, hans klager vedrører.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

12 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Henset til, at det er åbenbart, at sagen må afvises, eller at den er åbenbart ugrundet, træffes der i medfør af procesreglementets artikel 111 afgørelse ved begrundet kendelse.

— Under alle omstændigheder afvises sagen, subsidiært frifindes Kommissionen.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

13 I replikken har sagsøgeren henvist til det svar, Kommissionen gav den 7. juli 2000 på sagsøgerens andragende nr. 811/99 til Europa-Parlamentet. Heri anførte Kommissionen: »Ifølge de oplysninger, som Kommissionen råder over (og som EIB har bekræftet), var de lån, Socredo ydede sagsøgeren, ikke omfattet af en finansiering i medfør af EUF og heller ikke af EIB's egne indtægter.« Sagsøgeren har anmodet om, at de dokumenter, der indeholder de pågældende oplysninger, fremsendes til Retten.

- 14 Kommissionen har nedlagt påstand om, at Retten ikke tager anmodningen om fremlæggelse af dokumenter til følge.

Formaliteten

- 15 Uden at nedlægge en egentlig afvisningspåstand har Kommissionen anført, at sagen af flere grunde må afvises. Kommissionen har for det første anført, at stævningen ikke opfylder de minimumskrav til klarhed og præcision, der er opstillet i artikel 44, stk. 1, litra c), i Rettens procesreglement. På grundlag af stævningen er det ikke muligt at udlede, hvilke handlinger eller undladelser der foreholdes Kommissionen, og hvilket konkret tab sagsøgeren hævder at have lidt som følge af de pågældende handlinger og undladelser.
- 16 Hertil bemærkes, at selv om stævningen er uklar, kan der dog fastslås to former for ulovlig adfærd, som Kommissionen hævdes at have udvist, og som ifølge sagsøgeren har påført ham et tab, nemlig den påståede mangel på information af de erhvervsdrivende om OLT-afgørelsernes indhold og den påståede mangel på kontrol af og tilsyn med anvendelsen af OLT-afgørelserne, og derudover den påståede meddelelse af ukorrekte oplysninger til Europa-Parlamentet.
- 17 Det må i øvrigt fastslås, at Kommissionen er fremkommet med bemærkninger til disse to klagepunkter.

- 18 På grundlag af stævningen kan også omfanget af det tab, der hævdes at være påført som følge af de former for adfærd, der foreholdes Kommissionen, fastslås. Sagsøgeren har således anført, at de pågældende former for adfærd har afskåret ham fra at opnå særrentesatsen på 3%, subventioneret af EIB, med hensyn til de lån, han optog hos Socredo.
- 19 Det følger heraf, at stævningen opfylder de minimumskrav til klarhed og præcision, der er opstillet i artikel 44, stk. 1, litra c), i Rettens procesreglement.
- 20 Kommissionen har for det andet anført, at sagsøgeren med sine påstande reelt tilsigter, at Retten afgiver vejledende udtalelser vedrørende lovligheden af Kommissionens tiltag. Ifølge Kommissionen har Retten ikke kompetence til at afgive sådanne udtalelser (jf. Rettens kendelse af 10.4.2000, sag T-361/99, Meyer mod Kommissionen, Sml. II, s. 2031, præmis 9).
- 21 Dette argument kan ikke tiltrædes. Det fremgår således af stævningen, at sagsøgeren har nedlagt påstand om, at det fastslås, at de former for adfærd, der foreholdes Kommissionen, er ulovlige, og om, at Kommissionen tilpligtes at erstatte sagsøgeren det tab, der er forvoldt som følge heraf.
- 22 Kommissionen har for det tredje gjort gældende, at i det omfang sagens genstand kan udledes af stævningen, synes sagen at vedrøre nøjagtig de samme klagepunkter som dem, sagsøgeren allerede fremførte under sag T-361/99, som gav anledning til afsigelsen af ovennævnte kendelse i sagen Meyer mod Kommissionen. Ifølge Kommissionen er denne kendelse imidlertid blevet retskraftig.

- 23 Hertil bemærkes, at den retskraft, der knytter sig til en afgørelse om frifindelse, der afsiges af Fællesskabets retsinstanser, må antages at være til hinder for, at en ny sag kan admitteres, såfremt parterne i de to sager er de samme, sagernes genstand er den samme, og de støttes på samme søgsmålsgrunde (jf. Rettens dom af 5.6.1996, sag T-162/94, NMB France m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 427, præmis 37 og de deri nævnte afgørelser).
- 24 Parterne i den foreliggende sag og i sag T-361/99 er de samme, og sagernes genstand er den samme. I begge sager tilsigter den samme sagsøger således at opnå erstatning fra Kommissionen. Desuden støttes de to sager i det mindste delvis på de samme søgsmålsgrunde, nemlig sagsøgerens lån hos Socredo og Kommissionens manglende kontrol med anvendelsen af OLT-afgørelserne.
- 25 Det må imidlertid fastslås, at i sag T-361/99 behandlede Retten ikke sagens realitet. Retten fastslog således, at det var åbenbart, at sagen måtte afvises.
- 26 Det bemærkes, at retskraften kun vedrører de faktiske og retlige omstændigheder, som den pågældende retsafgørelse rent faktisk eller nødvendigvis har taget stilling til (Domstolens dom af 19.2.1991, sag C-281/89, Italien mod Kommissionen, Sml. I, s. 347, præmis 14, og af 15.10.2002, forenede sager C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P — C-252/99 P og C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij NV m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 8375, præmis 44; se også Domstolens kendelse af 1.4.1987, forenede sager 159/84, 267/84, 12/85 og 264/85, Ainsworth m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 1579, præmis 2, og af 28.11.1996, sag C-277/95 P, Lenz mod Kommissionen, Sml. I, s. 6109, præmis 50).
- 27 Da Retten i sag T-361/99 ikke tog stilling til nogen retlige eller faktiske omstændigheder, som den kunne være bundet af i den foreliggende sag, må argumentet vedrørende retskraft forkastes.

- 28 Kommissionen har for det fjerde anført, at sagsøgerens oprindelige klagepunkt synes at hænge sammen med de lån, som Socredo ydede ham i 1980'erne. For så vidt som sagsøgeren måtte foreholde Kommissionen manglende kontrol af eller tilsyn med fællesskabsretten i den pågældende periode, er sagen ifølge Kommissionen forældet, jf. artikel 43 i statuten for Domstolen.
- 29 Det må i den forbindelse fastslås, at sagsøgeren har hævdet, at han først i 1997 opdagede årsagen til det tab, han havde lidt i forbindelse med de lån, han optog i perioden mellem 1985 og 1989. Endvidere har sagsøgeren ikke alene foreholdt Kommissionen manglende kontrol af og tilsyn med fællesskabsretten på det tidspunkt, hvor han optog lån hos Socredo. Han har også gjort gældende, at Kommissionen har givet Europa-Parlamentet ukorrekte oplysninger som svar på et andragende fra ham. Denne meddelelse til Europa-Parlamentet blev imidlertid givet den 7. juli 2000.
- 30 Henset til den frist på fem år for anlæggelse af erstatningssøgsmål, der er fastsat i artikel 43 i statuten for Domstolen, der i henhold til statuttens artikel 46 finder tilsvarende anvendelse på rettergangsmåden ved Retten, må også dette argument derfor forkastes.
- 31 Det følger heraf, at sagen kan fremmes til behandling i realiteten.

Realiteten

- 32 Indledningsvis bemærkes, at i en sag, der er anlagt i henhold til EF-traktatens artikel 178 (nu artikel 235 EF), sammenholdt med EF-traktatens artikel 215 (nu artikel 288, stk. 2, EF), skal sagsøgeren ikke blot bevise, at den adfærd, der

foreholdes den pågældende institution, er retsstridig, og at der reelt foreligger et tab, men også, at der er årsagsforbindelse mellem denne adfærd og det påberåbte tab (jf. Domstolens dom af 17.12.1981, forenede sager 197/80 — 200/80, 243/80, 245/80 og 247/80, Ludwigshafener Walzmühle m.fl. mod Rådet og Kommissionen, Sml. s. 3211, præmis 18, og af 14.1.1993, sag C-257/90, Italsolar mod Kommissionen, Sml. I, s. 9, præmis 33, Rettens dom af 11.7.1996, sag T-175/94, International Procurement Services mod Kommissionen, Sml. II, s. 729, præmis 44, og af 27.6.2000, sag T-72/99, Meyer mod Kommissionen, Sml. II, s. 2521, præmis 49). For så vidt angår sidstnævnte betingelse skal tabet ifølge fast retspraksis være en tilstrækkeligt direkte følge den adfærd, der foreholdes (jf. Domstolens dom af 4.10.1979, forenede sager 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 og 45/79, Dumortier frères m.fl. mod Rådet, Sml. s. 3091, præmis 21, dommen i sagen International Procurement Services mod Kommissionen, præmis 55, og i sagen Meyer mod Kommissionen, præmis 49).

- 33 Sagsøgeren har foreholdt Kommissionen to former for adfærd. For det første har Kommissionen ifølge sagsøgeren ikke overholdt sin forpligtelse til at informere de erhvervsdrivende og sin kontrol- og tilsynsforpligtelse for så vidt angår anvendelsen af OLT-afgørelserne i Fransk Polynesien. For det andet har Kommissionen givet Europa-Parlamentet ukorrekte oplysninger, idet Kommissionen som svar på sagsøgerens andragende nr. 811/99 har erklæret, at det var Socredos egne midler, der udgjorde de lån, sagsøgeren havde optaget i banken. Ifølge sagsøgeren havde banken modtaget kapital fra EIB med henblik på at kunne finansiere sagsøgerens projekt.
- 34 Med hensyn til det lidte tab og årsagsforbindelsen mellem de former for adfærd, der foreholdes, og det pågældende tab, har sagsøgeren forklaret, at såfremt Kommissionen ikke havde udvist de pågældende former for adfærd, ville sagsøgeren med hensyn til de lån, han optog hos Socredo, have kunnet opnå en særrente på 3%, subventioneret af EIB, i stedet for den sats, der blev anvendt, og som var på mellem 7 og 12%.
- 35 Hertil bemærkes, at der først må tages stilling til, om det tab, sagsøgeren har påberåbt sig, er en tilstrækkeligt direkte følge af de former for adfærd, der foreholdes Kommissionen. Henset til sagsøgerens argumenter kan det kun

fastslås, at der foreligger en sådan årsagsforbindelse, såfremt sagsøgeren beviser, at Kommissionens adfærd i relation til de lån, sagsøgeren optog hos Socredo, faktisk har afskåret sagsøgeren fra at opnå en rentesats på 3%, der er subventioneret af fællesskabsmidler.

- 36 Med hensyn til den første form for adfærd, som foreholdes Kommissionen, har sagsøgeren anført, at såfremt Kommissionen havde informeret de erhvervsdrivende korrekt om OLT-afgørelsernes indhold, og såfremt Kommissionen havde ført korrekt tilsyn med de lokale myndigheder og Socredo, ville sagsøgeren kunne have opnået en rentesats på 3%, subventioneret af EIB.
- 37 Hertil bemærkes imidlertid, at i relation til beviset for, at der er årsagsforbindelse mellem den foreholdte adfærd og det påberåbte tab, kan dette argument kun tiltrædes, såfremt sagsøgeren beviser, at han på det tidspunkt, hvor han optog sine lån, havde ret til tilskud fra Fællesskaberne til lånene.
- 38 Sagsøgerne har i den forbindelse henvist til artikel 125 i OLT-afgørelsen af 1986.
- 39 Det må imidlertid fastslås, at sagsøgeren indgik låneaftalerne med Socredo for at kunne finansiere driften af sin plantage med tropiske frugter. Artikel 125 i OLT-afgørelsen af 1986, som sagsøgeren har henvist til, nævner imidlertid ikke landbrugsprojekter blandt de projekter, som kan finansieres med fællesskabsmidler. Cour d'appel de Papeete fastslog desuden i sin dom nr. 303 af 12. maj 1999 i en sag mellem sagsøgeren og Socredo, at i henhold til bestemmelserne i de aftaler, som Socredo indgik med EIB i henhold til OLT-afgørelsen af 1986, kunne virksomhed inden for landbrugssektoren ikke »komme i betragtning«, hvilket med andre ord vil sige, at der ikke til disse former for virksomhed kunne ydes et lån fra Socredo, der var finansieret med midler, som var ydet af EIB til nedsat rentesats.

- 40 På et spørgsmål herom i retsmødet indrømmede sagsøgeren udtrykkeligt, at på det tidspunkt, hvor han optog de pågældende lån, fandtes der ikke nogen fællesskabsretlig bestemmelse, der gav ham ret til tilskud fra Fællesskaberne.
- 41 Sagsøgeren kan herefter ikke med føje hævde, at det tab, han hævder at have lidt, skyldes manglende information eller manglende tilsyn, som kan tilskrives Kommissionen i forbindelse med anvendelsen af OLT-afgørelserne. Han findes således ikke at have bevist, at såfremt Kommissionen ikke havde udvist den foreholdte adfærd, ville han med hensyn til de lån, han optog hos Socredo i perioden mellem 1985 og 1989, have opnået en rentesats på 3%, der var subventioneret med fællesskabsmidler.
- 42 Heraf følger, at sagsøgeren ikke har bevist, at der er årsagsforbindelse mellem den første form for adfærd, der foreholdes Kommissionen, og det påståede tab.
- 43 For så vidt angår den anden form for adfærd, sagsøgeren har foreholdt Kommissionen, har sagsøgeren forklaret, at Kommissionen har givet Europa-Parlamentet ukorrekte oplysninger, idet Kommissionen som svar på sagsøgerens andragende nr. 811/99 erklærede, at det var Socredos egne midler, der var benyttet til de lån, som sagsøgeren havde optaget i banken. Den omstændighed, at EF-administrationen giver fejlagtige oplysninger, udgør ifølge sagsøgeren en tjenstlig fejl (jf. Domstolens dom af 28.5.1970, forenede sager 19/69, 20/69, 25/69 og 30/69, Richez-Parise m.fl. mod Kommissionen, Sml. 1970, s. 59, org.ref.: Rec. s. 325, og af 4.2.1975, sag 169/73, Compagnie continentale France mod Rådet, Sml. s. 117).
- 44 Det må imidlertid fastslås, at sagsøgeren ikke har bevist, at der er årsagsforbindelse mellem denne adfærd og det tab, han hævder at have lidt. Selv om Kommissionen havde givet Europa-Parlamentet ukorrekte oplysninger den 7. juli

2000, har sagsøgeren nemlig ikke forklaret, hvorledes denne adfærd kan have forvoldt ham et tab i forbindelse med de lån, han optog mellem 1985 og 1989. Sagsøgerens anmodning om fremlæggelse af dokumenter (jf. ovenfor i præmis 13), som udelukkende tilsigter, at det fastslås, at den foreholdte adfærd er retsstridig, tages herefter ikke til følge.

- 45 Det fremgår af ovennævnte bemærkninger, at det tab, sagsøgeren i stævningen hævder at have lidt som følge af, at han er bundet af låneaftaler med en rentesats på mellem 7 og 12% i stedet for 3%, ikke kan tilskrives en adfærd fra Kommissionens side. Det tab, sagsøgeren har lidt, er direkte og udelukkende en følge af, at han frivilligt har accepteret de rentesatser, Socredo foreslog med hensyn til de lån, han optog i den pågældende bank i perioden mellem 1985 og 1989 (jf. i denne retning dommen i sagen International Procurement Services mod Kommissionen, præmis 56 og 57).
- 46 Da sagsøgeren ikke har bevist, at der er årsagsforbindelse mellem de former for adfærd, der foreholdes Kommissionen, og det påberåbte tab, må Kommissionen frifindes.

Sagens omkostninger

- 47 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagsøgeren har tabt sagen, og da Kommissionen har nedlagt en sådan påstand, dømmes han til at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RET TEN (Tredje Afdeling)

- 1) Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes.
- 2) Sagsøgeren betaler sagens omkostninger.

Lenaerts

Azizi

Jaeger

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 13. februar 2003.

H. Jung

Justitssekretær

K. Lenaerts

Afdelingsformand